

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ และศึกษาตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร โดยมีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพสมรส สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านสัมพันธ์ภาพ ด้านการสนับสนุน สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความมีอิสระในการทำงาน ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง และด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย เป็นตัวพยากรณ์โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 462 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบระบบจากพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงพยาบาลของรัฐ ในกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม 3 ชุด มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามสภาพแวดล้อมในการทำงาน แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ 11 ท่าน หากความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ในการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบหากกลุ่มที่แตกต่างด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน และสร้างสมการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าสภาพแวดล้อมทางจิตใจ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ด้านความมีอิสระในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านสัมพันธภาพ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 3.50$ 3.68 3.60 และ 3.71 ตามลำดับ) สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง สภาพแวดล้อมทางสังคม สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$ 3.43 3.17 และ 3.04 ตามลำดับ)

2. การศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเปิดโอกาสตนเองในการเรียนรู้ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี ด้านความรักในการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.13$ 3.83 3.81 และ 3.80 ตามลำดับ) ส่วนด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา และด้านความกตัญญูเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$ 3.38 3.35 และ 3.32 ตามลำดับ)

3. การศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด พบว่า พยาบาลประจำการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพยาบาลประจำการที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนพยาบาลประจำการที่มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด แตกต่างกัน มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสนองตอบสมมติฐานข้อที่ 1 เพียง ตัวแปรเดียว

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ ได้ข้อค้นพบตามสมมติฐานดังนี้

4.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ ($r = .16$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ส่วน อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

4.2 การศึกษาสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .46$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

5. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและสหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่า

ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่สามารถร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการมี 5 ตัวแปร จากตัวแปรที่นำมาศึกษาทั้งหมด 10 ตัวแปร ซึ่งร่วมกันทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเองด้านความมีอิสระในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน ด้านสัมพันธภาพ และระดับการศึกษา โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการได้ร้อยละ 43.96 ($R^2 = .4396$) ซึ่งตอบสนองสมมติฐานข้อที่ 4 เพียง 5 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีค่า Beta สูงสุดคือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ($Beta = .5906$) รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความมีอิสระในการทำงาน ($Beta = .2025$) สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน ($Beta = .2021$) สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านสัมพันธภาพ ($Beta = .1405$) และระดับการศึกษา ($Beta = .0693$) ตามลำดับ ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเองมีความสำคัญเป็นอันดับแรก ในการทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความมีอิสระในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน ด้านสัมพันธภาพ และระดับการศึกษา ตามลำดับ ดังนั้น จึงสร้างสมการทำนาย

ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการทำนายในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 96.6553 + 3.7647 \text{ SELF} + 1.2968 \text{ AUTO} + .9625 \text{ SUPP} + .7742 \text{ RELA} + 7.6974 \text{ EDU}$$

สมการในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .5906 \text{ SELF} + .2025 \text{ AUTO} + .2021 \text{ SUPP} + .1405 \text{ RELA} + .0693 \text{ EDU}$$

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย จะนำเสนอเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะแยกการอภิปรายออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร

พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการโดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ann Mary (1988) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และลักษณะงานกับความพึงพอใจในงานของพยาบาลประจำการ ซึ่งพบว่า พยาบาลประจำการมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูง ทั้งนี้เพราะพยาบาลโดยทั่ว ๆ ไป จะเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นทั้งด้านส่วนตัวและในวิชาชีพ พร้อมทั้งมีการวางแผนถึง 80 % ในการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Elizabeth Ann (1987) และ Geraldine Eliane (1993) ที่พบว่า พยาบาลประจำการมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลประจำการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 25-29 ปี มากที่สุด ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ คือมีวุฒิภาวะ มีความคิด รู้จักรับผิดชอบ (ละอการุณยวัฒน์ และคณะ ม.ป.ป.) สอดคล้องกับทฤษฎีแอนคราโกจี ของ Knowles (1979) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

ความพร้อม (Readiness) ผู้ใหญ่พร้อมที่จะเรียนเมื่อเห็นว่าสิ่งที่เรียนไปนั้นมีความหมายและมีความจำเป็นต่อบทบาทและสถานภาพทางสังคม ผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีหน้าที่ การงานในสังคม ฉะนั้นผู้ใหญ่จึงพร้อมที่จะเรียนเสมอ หากสิ่งที่เรียนไปนั้นเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

นั่นคือเรียนไปเพื่อเป็นส่วนประกอบสถานภาพทางสังคม เพื่อให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม

Sign S. Cooper (1980) กล่าวว่า พยาบาลส่วนใหญ่เป็นผู้ใฝ่รู้ ซึ่งสอดคล้องกับ Elizabeth Ann (1987) ที่กล่าวว่า พยาบาลโดยทั่ว ๆ ไป จะเป็นผู้เรียนรู้ที่กระตือรือร้นทั้งด้านส่วนตัวและในวิชาชีพ พร้อมทั้งมีการวางแผนถึง 80 % ในการเรียนรู้ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี มีความรู้เกิดขึ้นมากมายทุกวินาที คนในยุคนี้จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าชีวิตและพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้ทันกับยุคข่าวสารข้อมูลมากขึ้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเดิม, 2536) นอกจากนี้ยังต้องมีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ทางการแพทย์ที่เปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอยู่เสมอ

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะทางและจำเป็นแก่สังคม มีความเป็นเอกเทศในตนเอง มีลักษณะวิชาที่เฉพาะ โดยการประยุกต์หลักการความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์มาใช้ในการประกอบอาชีพ และนอกจากนั้นจะต้องมีการศึกษาค้นคว้าหาวิทยาการใหม่ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ (ฤทัยรัตน์ ชรเสนา, 2535)

ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-4 ปี สูงสุด และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด ซึ่งจากการศึกษาของ มาฉิย์ อู๋เจริญพงษ์ (2528) พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยพยาบาลระดับปริญญาตรีมีความพึงพอใจในระดับสูง และพยาบาลที่มีระยะเวลาการทำงาน 1-6 ปี จะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน ความพึงพอใจสูง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจะสูงตามไปด้วย (Ann Mary, 1988)

จากลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นจึงเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าพยาบาลประจำการมีคุณลักษณะที่ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

และเมื่อพิจารณาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ จากองค์ประกอบทั้ง 8 ด้าน พบว่า พยาบาลประจำการมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในด้านต่าง ๆ มากน้อยตามลำดับ ดังนี้

1. ด้านการเปิดโอกาสตนเองในการเรียนรู้
2. ด้านการมองอนาคตในแง่ดี
3. ด้านความรักในการเรียนรู้
4. ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง
5. ด้านมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
6. ด้านความคิดสร้างสรรค์

7. ด้านความสามารถใช้ทักษะทางการศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

8. ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบที่แสดงความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในระดับสูง มี 4 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสตนเองในการเรียนรู้ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี ด้านความรักในการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล เกื้อนมา (2539) ที่ศึกษาความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ด้านการเปิดโอกาสตนเองในการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองอยู่ในระดับสูง

ทั้งนี้เพราะปัจจุบันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี มีความรู้เกิดขึ้นมากมายทุกวินาที คนในยุคนี้จำเป็นต้องศึกษาตลอดชีวิต และพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้ทันกับสังคมยุคข่าวสารข้อมูลมากขึ้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ทศนีย์ บุญเต็ม, 2536) ประกอบกับปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วร่วมกับเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปอยู่เสมอ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลให้พยาบาลประจำการมีความพร้อมด้านการเปิดโอกาสตนเองในการเรียนรู้ในระดับสูง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 25-29 ปี ซึ่งเป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เป็นผู้มีความรู้ มีความคิด รู้จักรับผิดชอบ (ละออง การุณยวณิช และคณะ, ม.ป.ป.) มีความคิดเกี่ยวกับเรื่องในอนาคตข้างหน้า เป็นช่วงวัยที่อยู่ในการสร้างฐานะ เพื่อที่จะพัฒนาความก้าวหน้าในหน้าที่การงานให้ดีขึ้น ดังนั้นจึงทำให้ด้านการมองอนาคตในแง่ดีอยู่ในระดับสูง

และเนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตคน จึงทำให้พยาบาลประจำการต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ตลอดจนการจัดการศึกษาได้มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน และการเรียนรู้ของตนเพื่อพัฒนาตนให้เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น (เดือนใจ นุอุปละ, 2538) จึงเป็นพื้นฐานให้พยาบาลประจำการมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองในระดับสูง พยาบาลโดยทั่ว ๆ ไป จะเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้นทั้งในคำส่วนตัวและในวิชาชีพ พร้อมทั้งมีการวางแผนถึง 80 % ในการเรียนรู้ (Elizabeth Ann, 1987) จึงทำให้พยาบาลประจำการมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านความรักในการเรียนรู้ในระดับสูง

สำหรับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พยาบาลประจำการมีอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ คือ ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ นฤมล เกื้อนมา (2539) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย

กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล และพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้เนื่องจากงานพยาบาลบางอย่างเป็นงานที่ขาดอิสระ ต้องปฏิบัติตามคำสั่งการรักษาและบางกรณีต้องยึดนโยบายของโรงพยาบาลเป็นหลัก ทำให้พยาบาลขาดอิสระในการบริหาร และปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (ละออ ดันติศิริินทร์, 2521) นอกจากนี้ยังพบว่าความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และโอกาสในการศึกษาต่อมีน้อย (ภัทร ศรีเจริญ, 2534) ตลอดจนขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ทำให้พยาบาลประจำการมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัด

พบว่า พยาบาลประจำการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า พยาบาลประจำการที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Adenugs, Babatunde O. (1987 อ้างถึงใน สุกมาส ทองใส, 2536) ที่พบว่า ผลการศึกษาระดับปริญญาจะมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยตรง และสอดคล้องกับ Geraldine Elaine (1993) ที่พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเอง จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า พยาบาลที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าค่าเฉลี่ยของพยาบาลประจำการที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lacey , C. Lora (1984 อ้างถึงใน สุกมาส ทองใส, 2536) ที่พบว่า ผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาสูงจะมีคะแนนเฉลี่ยของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาระดับต่ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Salah Ahmed Mourad (1976) ที่พบว่านักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา และตรงกับงานวิจัยของ สุกมาส ทองใส (2536) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่ระดับการศึกษาดำกว่า

ทั้งนี้เนื่องจาก การศึกษาสอนให้คนรู้จักคิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ย่อมได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความสามารถมากกว่า (รัตนา ลือวานิช, 2539) ดังนั้น ระดับการศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องของ อายุ และประสบการณ์การทำงาน จากงานวิจัยพบว่า พยาบาลประจำการที่มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกันนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Paul Marilyn (1993) ที่พบว่า ไม่พบความแตกต่างระหว่าง อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลจิตเวช และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barbara Jean Box (1983) และ Judith Ann (1987) ที่พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับอายุ และสอดคล้องกับการศึกษาของ พรพรรณ แสงพิทักษ์ (2535) ที่พบว่า พยาบาลประจำการที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมวิชาการในคลินิกไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ สุชาดา เสตพันธ์ (2535) ได้ศึกษาเรื่องกิจกรรมการพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพการป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วย ของพยาบาลประจำการระดับวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์ ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวช พบว่า การปฏิบัติกิจกรรม 4 มิตินี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์การทำงาน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ Geraldine Elaine (1993) ที่พบว่า ประสบการณ์กับอายุ มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลวิชาชีพ

ผลการวิจัยครั้งนี้ถือได้ว่า อายุและประสบการณ์ในการทำงานของพยาบาลประจำการ ไม่ได้มีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่พยาบาลประจำการที่มีอายุและประสบการณ์มากนั้นปฏิบัติงานโดยอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในงาน ส่วนพยาบาลประจำการที่มีอายุและประสบการณ์น้อยนั้น อาจมีความกระตือรือร้นในการขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน โดยนำความรู้จากทฤษฎีที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ประกอบกับหลักสูตรการศึกษาพยาบาลในระยะหลังนี้ได้เน้นแนวความคิด เกี่ยวกับการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมากขึ้น ทำให้นักศึกษาพยาบาลมีความคิดสร้างสรรค์ ในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาเป็น และนำความรู้เหล่านี้ติดตัวขึ้นมาใช้ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้พยาบาลประจำการที่มีอายุและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพสมรส พบว่า พยาบาลประจำการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 81.04 และที่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 18.96 ซึ่งเป็นข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของสถานภาพสมรสที่นำมาศึกษา ทำให้สถานภาพสมรสโสดมีอิทธิพลเหนือที่สมรสแล้ว จึงส่งผลให้สถานภาพสมรสแตกต่างกัน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านสังกัด พบว่า พยาบาลประจำการที่มีสังกัดแตกต่างกัน มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ แสงพิทักษ์ (2535) ที่พบว่า พยาบาลประจำการซึ่งมีสังกัดแตกต่างกัน มีการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมวิชาการในคลินิกไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ พวงพิศ ชนะมณี (2534) ที่พบว่า ระดับการจัดการงานวิชาการในหอผู้ป่วยของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในสังกัดโรงพยาบาลแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแต่ละงานวิชาการ พบว่า การปฐมภูมิเทศของทุกสังกัดไม่แตกต่างกัน

ซึ่งผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Blau (1973 อ้างถึงใน พรพรรณ แสงพิทักษ์, 2535) ที่ว่า งานวิชาการขึ้นอยู่กับชนิดและขนาดขององค์การ และความเชื่อพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาปฏิบัติงานในองค์การที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน นโยบายที่ใช้ก็ใกล้เคียงกัน ลักษณะขององค์การก็คล้ายคลึงกัน และส่วนใหญ่จัดอยู่ในองค์การขนาดใหญ่ จากเหตุดังกล่าวจึงน่าจะส่งผลให้ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ตอนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงาน กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ

3.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกระดับต่ำกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .16$) นั่นคือ ระดับการศึกษาสูงขึ้น ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการจะสูงขึ้นด้วย อธิบายได้ว่าระดับการศึกษามีผลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Adenugs, Babatunde O. (1987, อ้างถึงใน สุภมาส ทองใส, 2536) ที่พบว่า ผลการศึกษาในระดับปริญญาจะมีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยตรง และสอดคล้องกับ Geraldine Elaine (1993) ที่พบว่า

ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลวิชาชีพ และตรงกับ Salah Ahmed Mourad (1978) ที่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา และ สุภมาส ทองใส (2536) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาจะมีคะแนนเฉลี่ยความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่าผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาสอนให้คนรู้จักคิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูง ย่อมได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความสามารถมากกว่า (รัตนา ลือวานิช, 2539)

ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ และประสบการณ์ในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่า พยาบาลประจำการที่มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่างกัน อาจเนื่องมาจาก

พยาบาลประจำการที่มีอายุและประสบการณ์มากนั้นปฏิบัติงานโดยอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในงาน ส่วนพยาบาลประจำการที่มีอายุ และประสบการณ์น้อยนั้น อาจมีความกระตือรือร้นในการขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน โดยนำความรู้จากทฤษฎีที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริง ดังนั้นจึงทำให้ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 แสดงว่า พยาบาลประจำการที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่ต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด คิดเป็นร้อยละ 81.04 และที่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 18.96 ซึ่งเป็นข้อจำกัดของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องของสถานภาพสมรสที่นำมาศึกษา ทำให้สถานภาพสมรสโสด มีอิทธิพลเหนือที่สมรสแล้ว จึงส่งผลให้สถานภาพสมรสในการวิจัยครั้งนี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกระดับปานกลางกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .46$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถาบันและสังคมจะเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล (อუნตา นพคุณ, 2527) ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ Hudgins (1976) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sara Jones (1994) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างน้อยหนึ่งอย่าง กับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 4 ตัวพยากรณ์ที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวพยากรณ์ที่สามารถเข้าสมการมี 5 ตัว คือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ด้านความมีอิสระในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุนด้านสัมพันธภาพและระดับการศึกษาที่พยากรณ์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 43.96 จากข้อค้นพบที่ว่า สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการได้เป็นอันดับแรก ซึ่งอธิบายความแปรปรวนได้ ร้อยละ 38.48 ($R^2 = .3848$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสัมพันธ์ทางบวกเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($Beta = .5906$) แสดงว่า ถ้าสภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเองมีความเหมาะสมมาก พยาบาลประจำการมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับสูงร้อยละ 38.48 เนื่องจาก ความต้องการพัฒนาตนเองเป็นความคิดที่ต้องการจะเรียนรู้ พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงให้ดีขึ้น มีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงตนเอง ทราบดีว่าจะปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างไรที่จะก้าวหน้า คอยติดตามอ่านหนังสือ วารสาร ตำรา การจัดประชุมสัมมนา การเรียนการศึกษาต่อ ตลอดจนติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่างๆ พร้อมทั้งยอมรับฟังคำวิจารณ์และประเมินผลจากผู้อื่น และนำแนวคิดนี้มาแก้ไขปรับปรุง อีกทั้งไม่ย่อท้อเมื่อเกิดอุปสรรคในการพัฒนาตนเอง

วิเชียร ทวีลาภ (2522) กล่าวว่า การเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาตนเอง ดังนั้น การพัฒนาตนเองจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความมีอิสระในการทำงานเข้าไป ในขั้นที่สอง สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรปรวน ของความพร้อมในการเรียนรู้ ด้วยตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เป็นร้อยละ 40.84 ($R^2 = .4084$) เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($Beta = .2025$) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่าถ้า สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความมีอิสระในการทำงานมีความเหมาะสมมาก พยาบาล ประจําการมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.36 ($R^2 \text{ change} = .0236$) ทั้งนี้เพราะความมีอิสระในการทำงาน มีความจำเป็นมากในการทำงานเพราะนอกจากจะทำให้งานคล่องตัวแล้ว สมาชิกยังได้มีโอกาสใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน ภายในขอบเขตและหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งยังทำให้สมาชิกมีความพึงพอใจในการทำงาน (สอาด วงศ์อนันต์นนท์, 2538)

Schein (1978) พบว่า ความมีอิสระในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับการพัฒนา งาน พัฒนาตนเอง (Sara Jones, 1994) และ Ann Mary (1988) และ Blegen (1993) พบว่า ความมีอิสระในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน โดยความมีอิสระในการทำงานมาก ความพึงพอใจในการทำงานมาก ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจะมาก (Ann Mary, 1988) ดังนั้นถ้ามีอิสระในการทำงานสูง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองจะสูง

เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์สภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนเข้าไปในขั้นที่สาม สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เป็นร้อยละ 42.21 ($R^2 = .4221$) เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($Beta = .2021$) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ถ้า สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุนมีความเหมาะสมมาก พยาบาลประจําการมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.37 ($R^2 \text{ change} = .0137$) ทั้งนี้เนื่องจาก การสนับสนุนในการทำงานเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความก้าวหน้าในการทำงาน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านสัมพันธภาพเข้าไปในขั้นที่สี่ สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เป็นร้อยละ 43.49 ($R^2 = .4349$) เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง ($Beta = .1405$) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ถ้าสภาพแวดล้อม

ทางสังคมด้านสัมพันธภาพมีความเหมาะสมมาก พยาบาลประจำการมีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.28 (R^2 change = .0128) ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับบุคคล เพื่อการมีชีวิตที่เป็นสุข (well being) บุคคลสร้างสัมพันธภาพได้จากการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น โดยการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันนี้ ทำให้เกิดการตอบสนอง (responses) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) และการเรียนรู้ที่จะทำใ้บุคคลสามารถเข้าใจถึงโลกภายในของผู้อื่น มีผลให้เขาสามารถพัฒนาภายใน (intrapersonal) ด้านอารมณ์ ความคิด เอกลักษณ์ของตน และพัฒนาทางสังคม (interpersonal) เมื่อบุคคลมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น เขาจะมีความรู้สึกมั่นคง สามารถเผชิญกับความเป็นจริง เรียนรู้ที่จะไว้วางใจผู้อื่น และนำไปสู่การรับรู้ตนเองอย่างเป็นจริง หรือเป็นภาวะที่บุคคลบรรลุภาวะสังการแห่งตน (self actualization) (พัชรา ลิมอำไพ, 2537) ซึ่งตรงกับความต้องการขั้นสุดท้ายของ Maslow คือความต้องการเป็นตัวของตัวเอง (self actualization) อันเป็นเป้าหมายที่นักการศึกษาต้องการ ดังนั้นการที่มีสัมพันธภาพในการทำงานที่ดีจะส่งเสริมให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

และเมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ระดับการศึกษาเข้าไปในขั้นที่ห้า สามารถเพิ่มอำนาจในการอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้เป็นร้อยละ 43.96 (R^2 = .4396) เมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทาง (Beta = .0693) พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ถ้าพยาบาลประจำการมีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ .47 (R^2 change = .0047) ทั้งนี้เพราะการศึกษาสอนให้คนรู้จักคิด วิเคราะห์ และแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เสมอ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมได้รับการถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความสามารถมากกว่าสอดคล้องกับ Adenga, Babatunde O. (1987 อ้างถึงใน สุขมาส ทองใส, 2536) ที่พบว่า การศึกษาระดับปริญญาจะมีอิทธิพลต่อความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับ สุขมาส ทองใส (2536) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้เรียนที่มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวพยากรณ์สามารถร่วมกันพยากรณ์ได้เพียงร้อยละ 43.96 และยังมีส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 56.04 ซึ่งหมายความว่า นอกจากตัวแปร 5 ตัว คือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ด้านความมีอิสระในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน ด้านสัมพันธภาพ และระดับการศึกษาแล้ว น่าจะมีตัวแปรอื่นร่วมกันทำนายความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร ได้อีก ดังนั้นจึงควรศึกษาตัวแปรที่อาจจะพยากรณ์ความ

พร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการ ได้มากขึ้น เช่น บรรยากาศองค์การ ลักษณะงาน และแรงจูงใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจะได้มีการจัดดำเนินการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองในโรงพยาบาลของตนเอง ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เป็นอันดับแรก จึงควรที่ผู้บริหารทางการพยาบาลควรจะได้สร้างแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้พยาบาลประจำการเกิดการพัฒนาดตนเองในเรื่องของการปรับปรุงแหล่งบริการความรู้หรือห้องสมุดให้มีความทันสมัย มีการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารสืบค้นข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ มีการจัดประชุมวิชาการ อบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพยาบาลและวิทยาการทางการแพทย์ต่าง ๆ ตลอดจนคอยให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเรียนการศึกษาต่ออย่างทั่วถึง เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการพัฒนาตนเอง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ของพยาบาลประจำการอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เพราะงานพยาบาลเป็นงานที่ขาดอิสระต้องปฏิบัติตามคำสั่งการรักษา และบางกรณีต้องยึดนโยบายของโรงพยาบาลเป็นหลัก ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลควรเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการได้มีอิสระในการทำงานให้มากที่สุด โดยจัดโครงสร้างขององค์การให้มีลักษณะการกระจายอำนาจให้มาก ให้สมาชิกได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องนโยบายและแผนการทำงาน สร้างระบบการประเมินผลการทำงานที่เที่ยงตรงและยุติธรรม และเปิดโอกาสให้พยาบาลประจำการได้รับรู้ถึงผลการประเมินการปฏิบัติงานของตนเองทุกครั้ง ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย

3. นอกจากผู้บริหารแล้ว ตัวพยาบาลประจำการก็มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความพร้อมในการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกัน โดยพยาบาลประจำการควรจัดแบ่งเวลาทำงานให้ถูกต้องว่า เวลาวางจากการปฏิบัติงานควรจะใช้เวลาได้เพื่อการค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือนำเทคนิคใหม่ ๆ จากการฝึกอบรมเพิ่มเติมมาปฏิบัติ เพราะถ้าปล่อยทิ้งเวลาให้ผ่านไปเนิ่นนานความรู้ความสามารถก็จะมียู่แต่ในสถานที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่เท่านั้น และเมื่อได้รับให้เข้าไปฝึก

อบรมหรือศึกษาต่อก็ควรจะนำความรู้นั้นมาปรับปรุงหน่วยงาน หรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสไป นำมาซึ่งการพัฒนาหน่วยงาน ตลอดจนคอยติดตามอ่านหนังสือ วารสาร ตำรา การจัดประชุมสัมมนา การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับเทคโนโลยีต่าง ๆ พร้อมกับไม่ย่อท้อเมื่อเกิดอุปสรรคในการที่จะพัฒนาตนเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีตัวพยากรณ์เพียง 5 ตัวแปรเท่านั้น คือ สภาพแวดล้อมทางจิตใจด้านความต้องการพัฒนาตนเอง ด้านความมีอิสระในการทำงาน สภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการสนับสนุน ด้านสัมพันธภาพ และระดับการศึกษา ที่พยากรณ์ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของพยาบาลประจำการได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ทั้ง 5 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ร้อยละ 43.96 ดังนั้นผู้ที่จะทำการวิจัยในเรื่องเดียวกันต่อไป ควรจะได้หาตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น บรรยากาศองค์การ ลักษณะงาน และแรงจูงใจ